

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1924 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring
i 46 § i lagen om fattigvården.*

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 273, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Johansson* i Bro hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i 46 § i lagen om fattigvården den 14 juni 1918, att mantalsskrivning för det år, under vilket en person fyller sextio år, allt fortfarande skall vara avgörande vid hemortsrättsbestämningen.

Till stöd för berörda hemställan har motionären anfört följande:

»I den förut gällande fattigvårdsförordningen hade § 23 följande lydelse: 'Den som fyllt sextio år behåller därefter den hemortsrätt han då ägde.' Detta stadgande tolkades under en lång följd av år på sådant sätt, att den kommun, där en person rätteligen skolat mantalsskrivas för det år, under vilket han fyllde sextio år, ansågs vara den kommun, där hemortsrätt senast kunde förvärfvas. Denna bestämmelse ansågs även böra upptagas i den nya fattigvårdslagen av den 14 juni 1918. Enligt denna lag skall emellertid den faktiska mantalsskrivningen vara bestämmande för hemortsrätten. § 46 i den nya lagen erhöll därvid följande något förändrade lydelse: 'Den som fyllt sextio år kan därefter icke förvärva ny hemortsrätt'. Det torde hava varit avsikten att icke genom den ändrade lydelsen införa någon ändring i själva åldersgränsen för hemortsbestämningen. Så har emellertid skett. Den högsta instans, som har att tolka hithörande lagbestämmelser, kammarrätten, läser nyligen i ett meddelat utslag hava förklarat, att mantalsskrivning för det femtionionde, icke för det sextionde levnadsåret skall vara bestämmande för hemortsrätten. Härigenom har sålunda en ändring av vad som under en lång följd av år ansetts vara gällande rätt kommit till stånd.

Att denna tolkning ur juridisk synpunkt är motiverad må gärna medgivas. Praktiska skäl synas mig dock tala för ett bibehållande av den åldersgräns, som förr varit bestämd. Någon anledning att framflytta den tidpunkt, då ett upphörande av förmågan att förvärva hemortsrätt skall inträda, förefinnes icke enligt min uppfattning. Om man jämför denna bestämmelse med stadgandena i lagen om allmän pensionsförsäkring, finner man, att denna lag stadgar en ålder av sextiosju år såsom den tidpunkt,

då pensionsrätt skall inträda. Den olikhet, som sålunda förefinnes mellan den gamla fattigvårdsförordningens och den nya fattigvårdslagens nu ifrågasvarande bestämmelser, synes sålunda sakna verklig och reell innebörd. Vid sådant förhållande synes mig det förut gällande stadgandet böra återinföras.»

Utskottet.

Enligt 23 § i förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården gällde, att den, som fyllt 60 år, därefter behölle den hemortsrätt han då ägde.

Även om denna bestämmelse, såsom motionären framhållit, skulle i allmänhet tolkats så, att en person ansetts äga hemortsrätt för sin återstående livstid i den kommun, där han författningsenligt bort mantalsskrivas för det år, under vilket han fyllde 60 år, har den gällande fattigvårdslagen i allt fall brutit med denna princip.

Fattigvårdslagstiftningskommittén, vars år 1915 avgivna betänkande ligger till grund för gällande lagstiftning i ämnet, föreslog den omformulering av stadgandet i fråga, som sedermera lagfästades och vilken är av följande lydelse (46 §): »Den, som fyllt sextio år, kan därefter icke förvärva ny hemortsrätt.» I motiveringen till stadgandet förklarade visserligen kommittén (s. 272), att någon giltig anledning att göra förändring beträffande den ifrågasvarande, enligt 1871 års förordning gällande åldersgränsen ej syntes föreligga, men framhöll kommittén därjämte uttryckligen, att den omformulering, som av kommittén givits åt stadgandet i fråga, tillkommit för att klart utmärka, att det kalenderår, under vilket vederbörande fyllt 60 år, ej skulle medräknas. Vad kommittén härom yttrat har sedermera vid propositionens utarbetande och under ärendets behandling i riksdagen icke blivit föremål för erinran.

Då denna tolkning jämväl godtagits i rättstillämpningen (kammarrättens utslag i plenum den 22 november 1923), anser utskottet, att skäl icke föreligga till ett frångående av stadgandets nuvarande lydelse, så mycket mindre som ett framflyttande av åldersgränsen med ett år knappast torde kunna hava någon mera nämnvärd betydelse för vederbörande fattigvårdssamhällen, utan huvudvikten i förevarande hänseende torde ligga uppå, att till innebörden klara bestämmelser i ämnet föreligga.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 februari 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 4.